

Forsikringsvilkår

STORBIL

Gjelder fra 01.01.2026

Innhold

1.	HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR	2
2.	HVOR FORSIKRINGEN GJELDER	3
3.	HVA FORSIKRINGEN KAN OMFATTE	3
4.	HVILKE BEGRENSNINGER SOM GJELDER	5
5.	SIKKERHETSFORSKRIFTER OG ENDRING AV RISIKO	6
6.	FORSIKRINGSSUMMER	8
7.	SKADEOPPGJØR OG EGENANDELER	8
8.	PREMIEREDUKSJON OG PREMIETILLEGG	11
9.	REDNINGSFORSIKRING	12
10.	RETTSHJELP	13
11.	FØRER- OG PASSASJERULYKKESFORSIKRING	15
12.	BAGASJEFORSIKRING	18
	KUNDEVALGTE TILLEGGSFORSIKRINGER	19
	Bistand i klagesaker	25

FORSIKRINGSAVTALEN BESTÅR AV

- Forsikringsbeviset
- Forsikringsvilkår og kundevalgte tilleggsforsikringer
- Generelle vilkår
- Lov om forsikringsavtaler av 16. juni 1989 (FAL)
- Bilansvarsloven av 3. februar 1961 (BAL)
- Det øvrige lovverk.

Teksten i forsikringsbeviset og kundevalgte tilleggsforsikringer gjelder foran forsikringsvilkårene. Forsikringsbeviset og forsikringsvilkårene gjelder foran lovbestemmelser som kan fravikes.

1. HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR

FAL § 7-1 er fraveket. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor:

1.1 ANSVARSFORSIKRING

gjelder for den som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringstaker), og enhver rettmessig bruker av bilen.

1.2 VOGNSKADEFORSIKRING

gjelder til fordel for den som er nevnt i forsikringsbeviset (forsikringstaker).

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset, er forsikringen utvidet til å omfatte andre som har økonomisk interesse i bilen. Denne utvidede avtale gjelder for den som mottar særskilt bekreftelse fra selskapet om dette.

1.3 REDNINGSFORSIKRING

gjelder for eier og for enhver rettmessig fører og dennes passasjerer. Haikere eller personer som er med i bilen som betalende passasjerer, er ikke omfattet av forsikringen.

1.4 FØRER- OG PASSASJERULYKKESFORSIKRING

gjelder til fordel for personer nevnt i pkt.11.

1.5 RETTSHJELPFORSIKRING

gjelder til fordel for personer nevnt i pkt.10.

1.6 EIERSKIFTE

Forsikringen opphører ved eierskifte. Forsikringen som var i kraft på overtakelsestidspunktet gjelder likevel til fordel for ny eier i 14 dager, når den nye eier ikke har tegnet egen forsikring.

1.7 IKRAFTTREDELSE

Det fremgår av forsikringsbeviset når forsikringen trer i kraft. Ved kjøp trer den i kraft tidligst når kjøperen overtar den økonomiske risiko.

2. HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

Utenfor Norden gjelder forsikringen bare på reiser av inntil 3 måneders varighet. Bilansvarsforsikringen gjelder allikevel i EØS-området i den forsikringstiden som fremgår av forsikringsbeviset. Forsikringen gjelder ikke i Russland og Belarus.

2.1 ANSVARSFORSIKRING

gjelder i Norden, Belgia, Nederland, Luxemburg, Sveits, Tyskland og Østerrike hvis ikke annet fremgår av forsikringsbeviset. Den lovpliktige forsikringen for bilansvar gjelder likevel i EØS-området.

Internasjonalt forsikringskort ("Grønt kort") løses for at myndighetene vil tillate grensepassering uten særskilt ansvarsforsikring. Gjelder i de land som til enhver tid er bestemt av Trafikksforsikringsforeningen. (Ta kontakt med Trafikksforsikringsforeningen, www.tff.no, eller selskapet for mer informasjon).

2.2 VOGNSKADEFORSIKRING

gjelder i Norden, Belgia, Nederland, Luxemburg, Sveits, Tyskland og Østerrike hvis ikke annet fremgår av forsikringsbeviset.

2.3 REDNINGSFORSIKRING

gjelder i de land hvor bilens vognskadeforsikring gjelder, se pkt. 2.2.

2.4 FØRER- OG PASSASJERULYKKESFORSIKRING

gjelder i de land hvor bilens ansvarsforsikring gjelder, se pkt. 2.1.

2.5 RETTSHJELPFORSIKRING

gjelder i Norden.

2.6 KUNDEVALGTE TILLEGGSFORSIKRINGER

Når forsikringen er utvidet med dekning angitt i tilleggsforsikringer, gjelder utvidelsen i de samme områder som dekningen den er tilknyttet, hvis ikke annet fremgår av det enkelte tilleggsforsikringer.

3. HVA FORSIKRINGEN KAN OMFATTE

Det fremgår av forsikringsbeviset hvilke dekninger som er avtalt, og hvilke kundevalgte tilleggsforsikringer som gjelder.

3.1 ANSVARSFORSIKRING

Ansvarsforsikring

Forsikringen omfatter erstatningsansvar etter Bilansvarsloven (BAL) med ubegrenset beløp ved personskade og med inntil kr 100.000 000 ved skade på ting. Skade på gods som blir ført med bilen erstattes ikke ut over BAL sine bestemmelser.

For skade ved bruk av kran gjelder bestemmelsene i kundevalgt tilleggsforsikring M31.

Utenfor Norge omfatter forsikringen erstatningsansvar etter skadestedets lovgivning for bilansvar. Innenfor EØS-området gis erstatning etter norske regler hvis dette gir høyere erstatning.

Det kan forekomme at enkelte av de nye stater i Europa ikke aksepterer "Grønt kort" fordi de ikke er med i internasjonalt forsikringssamarbeid. Disse stater forlanger særskilt ansvarsforsikring ved innreise i landet - "grenseforsikring". Når slik grenseforsikring er tegnet, gjelder selskapets ansvarsforsikring bare for skade som rammer fører og reisende med bilen. Haikere er unntatt.

3.2 VOGNSKADEFORSIKRING

med den dekning som fremgår av forsikringsbeviset (brann/tyveri, delkasko eller kasko).

Sikkerhetsforskrifter, se pkt. 5.1.

Hvilke typer skader som de forskjellige former for vognskadeforsikring dekker, fremgår av punktene 3.2.1 til 3.2.3.

- a) **Bil med ekstra hjul, lakk/dekor og fast montert ekstraustyr**
Forsikringen omfatter bil med det kjennemerke og den modellbetegnelse som er beskrevet i forsikringsbeviset i seriemessig utførelse, med påbygg og fastmontert tilbehør/ekstraustyr.
Ekstra dekk med felg, tilsvarende det antall hjul bilen er utstyrt med, dekkes også.
Lakkering/dekor er omfattet med inntil kr.100.000.
Kran og veksellak som er midlertidig avmontert, er også omfattet.

Samlet erstatning er begrenset til forsikringssummen angitt i forsikringsbeviset (førsterisiko).

- b) **Løst tilleggsutstyr;**

Utover forsikringssummen omfattes i tillegg;
- Vedlikeholdsverktøy, kjettinger, jekketralle, stropper og festeustyr.
- Løyvedokumenter.
- Betalingsterminal, navigasjonsutstyr og GPS.
Lyd-/bildekassetter og -plater omfattes ikke av forsikringen.

3.2.1 **Brann-/tyveriforsikring**

Brannforsikringen gjelder skade på bilen som følge av brann, lynnedslag og eksplosjon.

Tyveriforsikringen gjelder skade ved tyveri, brukstyveri og forsøk på tyveri av eller fra bilen. I tillegg er skadeverk omfattet når det er åpenbart at det samtidig er gjort forsøk på å stjele bilen. Det samme gjelder hvis det er gjort innbrudd i den.
Det ansees ikke som tyveri hvis den skyldige tilhører sikredes husstand eller er i tjeneste hos sikrede (jf. Straffelovens § 342).

Spesielle sikkerhetsforskrifter tyveri/hærverk, se pkt. 5.1.3.

3.2.2 **Delkaskoforsikring**

gjelder skade som nevnt i pkt. 3.2.1.

Glassforsikring

Dessuten dekkes skifting eller reparasjon av bilens utvendige vindusruter (inkludert takluke) av glass/plexiglass i kupe, førerhus og lasterom ved bruddskade som skyldes tilfeldig, plutselig påvirkning. Ved reparasjon av ruten erstattes inntil kr. 1.000.

Redningsforsikring

inngår i delkaskoforsikringen iht. bestemmelsene i pkt. 9.

Unntatt er biler med prøvekjennemerke. For disse biler erstattes kun rimelige utgifter til transport av bilen etter erstatningsmessig skade, som er nødvendig for flytting fra det sted skaden skjedde, til nærmeste verksted som kan utføre reparasjonen. Andre utgifter til transport dekkes ikke.

3.2.3 **Kaskoforsikring**

gjelder skade som nevnt i pkt. 3.2.2 og annen skade på bilen oppstått ved sammenstøt, utforkjøring, velting, hæververk eller annen tilfeldig, plutselig ytre påvirkning.

Dessuten dekkes tilfeldig, plutselig og uforutsett brudd eller brekkasje ved bruk av kran, tipp og bakløfter hvis skaden kan henføres til et bestemt uhell.

3.2.4 **Transport etter skade**

Omfatter forsikringsavtalen skade etter pkt. 3.2.1, 3.2.2 eller 3.2.3 og skaden er erstatningsmessig, erstattes også rimelige omkostninger ved nødvendig transport av bil som ikke er kjørbær, fra skadestedet til nærmeste reparasjonsverksted.

3.2.5 **Bagasjeforsikring**

Omfatter forsikringsavtalen kaskoforsikring etter pkt. 3.2.3, dekker selskapet også skade på og tap av personlig reisegods/bagasje med inntil kr 10.000 i.h.t. bestemmelsene i pkt. 12.

3.3 **FØRER- OG PASSASJERULYKKESFORSIKRING**

gjelder iht. bestemmelsene i pkt. 11.

4. **HVILKE BEGRENSNINGER SOM GJELDER**

Om begrensninger i erstatningsoppgjør, se også pkt. 7 og Generelle vilkår.

Forsikringen omfatter ikke:

- 4.1 Skade som oppstår når bilen er rekvirert av offentlig myndighet.
- 4.2 Skade som oppstår under terrengkjøring, eller ved deltakelse i eller trening til hastighetsløp og fartsprøver, samt skade ved kjøring på avsperrert område, på bane eller vei som f.eks. Rudskogen, Vålerbanen og Nürburgring. Forsikringen gjelder likevel kjøring som inngår i obligatorisk opplæring til førerkort
- 4.3 Skade som sikrede eller den som er ansvarlig for bilen har voldt forsettlig.
- 4.4 Skade som sikrede eller den som er ansvarlig for bilen har voldt ved grov uaktsomhet. Det avgjøres under hensyn til skyldgraden og omstendighetene for øvrig om selskapet skal erstatte en del av skaden, og i tilfelle hvor mye.
- 4.5 Skade som oppstår når bilen blir kjørt av person som er påvirket av berusende eller bedøvende middel, og sikrede eller den som er ansvarlig for bilen, visste eller burde vite det.
- 4.6 Verdiforringelse og tap av garantiavtale.
- 4.7 Avsavn eller tapt inntekt.
- 4.8 Maskinskade (skade på motor og drivverk), med mindre den er oppstått i direkte forbindelse med annen erstatningsmessig vognskade.
- 4.9 Skade som følge av bruk av bilen til snøbrøyting eller ved bruk av egen vinsj. Det fremgår av forsikringsbeviset hvis forsikringen er utvidet til å omfatte skade som oppstår som følge av bruk av bilen til snøbrøyting.

- 4.10** Utmatningsbrudd i sveisede konstruksjoner.
- 4.11** Utgifter til rensing av tank og trommel. Det fremgår av forsikringsbeviset hvis forsikringen er utvidet til å omfatte slike utgifter.
- 4.12** Ansvar som sikrede pådrar seg
 - for skade på gods som blir ført med bilen ut over bestemmelsene i BAL, med mindre det fremgår av forsikringsbeviset.
 - for skade på hengende gods i kran, med mindre det fremgår av forsikringsbeviset.
- 4.13** Skade på bilen forårsaket av det gods som befordres eller flyttes med den, med mindre skaden er oppstått som følge av annen erstatningsmessig vognskade. Dette punkt gjelder ikke skade etter pkt. 3.2.1.
- 4.14** Skade når premien ikke er betalt (jf. FAL § 5-2). Erstatning etter ansvarsforsikringen til forsikringstaker eller den som kan identifiseres med forsikringstaker, bortfaller også.

5. SIKKERHETSFORSKRIFTER OG ENDRING AV RISIKO

Handlinger og unnlatelser fra den som med sikredes eller eierens samtykke er ansvarlig for bilen, får samme virkning for sikredes rettigheter som om handlingen eller unnlatelsen var foretatt av sikrede selv jf punkt 5.3.

5.1 SIKKERHETSFORSKRIFTER

Forsikringen er overtatt på betingelse av at de sikkerhetsforskrifter som er fastsatt i forsikringsbeviset, til enhver tid overholdes. Har sikrede forsømt å overholde sikkerhets-forskriftene, eller påse at de blir overholdt, kan selskapets ansvar settes ned eller falle helt bort, jf. FAL § 4-8.

5.1.1 Sikkerhetsforskrift bruk

- Bilens fører skal ha de førerkort, kjøresedler, bevis, sertifikater og attester myndighetene krever for den klasse og brukstype bilen tilhører.
- Under øvelseskjøring med bilen skal de krav som vegtrafikkloven og stedlige myndigheter stiller, være oppfylt.
- Bilen skal ikke belastes ut over det som er angitt i vognkortet.
- Forskrifter om kjøre- og hviletid fastsatt av Samferdselsdepartementet, skal overholdes, også bestemmelsen som gjelder for fartsskriveren og diagrammene/datalager til denne. Ved skade skal diagrammene/ datalager på forlangende forelegges selskapet. Kan diagramskive/datalager ikke fremlegges, betraktes sikkerhetsforskriften som overtrådt.
- Ved bruk av kran, tipp og bakløfter skal forskrifter fastsatt av leverandør eller av Arbeidstilsynet overholdes.
- Last skal sikres slik at den ikke kan forskyve seg, falle av eller rase ut.

5.1.2 Sikkerhetsforskrift vedlikehold

- Bilen skal tilfredsstillе kravene gitt i forskrift om bruk av kjøretøy, både med hensyn til utførelse og vedlikehold.
- Bilen skal vedlikeholdes i.h.t. fabrikantens/leverandørens anbefalinger.
- Bilens væskekjølesystem skal være påfylt frosthindrende middel tilpasset de klimatiske forhold.
- Ved lading av startbatteri eller annet svaksstrømsbatteri skal det benyttes riktig spenning i henhold til batteriets spesifikasjoner.

5.1.3 **Sikkerhetsforskrift tyveri/hærverk**

- Bilen skal være lukket og låst før den forlates. Tenningsnøkkel skal fjernes når det ikke sitter personer i bilen. Nøkler skal oppbevares på betryggende måte, adskilt fra bilen.
- I forbindelse med salg av bilen skal eieren eller en han/hun har bemyndiget til å bistå med salget, være i denne så lenge tenningsnøkkel befinner seg der.
- Ekstra dekk og felger som ikke er i bruk, skal oppbevares i låst bygning, låst rom i bygning eller låst bil. I fellesgarasje/- bod skal ekstra dekk og felger være fastlåst/- boltet fast til bygning.
- Deler av bilen som er midlertidig avmontert, unntatt midlertidig framontert kran og vekselflak nevnt i pkt. 3.2.a, skal oppbevares innelåst i bygning eller rom i bygning, som kun disponeres av sikrede.
- Tilleggsutstyr skal være montert til bilen slik at det ikke kan fjernes uten ved bruk av verktøy eller nøkkel. Nøkkel skal oppbevares på en betryggende måte, adskilt fra bilen.
- Vedlikeholdsutstyr, kjettinger, stropper, jekketralle, festeutstyr og utvendige styrepaneler som ikke er fastmontert, skal oppbevares i låst bil eller i utvendig montert låst kasse eller i låst rom i bygning.
- Sporingssystem skal være installert på bil/tilhenger med forsikringssum over kr 3.000.000.

5.1.4 **Lading av elektriske kjøretøy**

- Laderen som benyttes til lading av elektriske kjøretøy, må tilfredsstillе dagens krav til lading av elektriske kjøretøy.
- I tillegg skal laderen være installert ihht gjeldene NEK 400-7-772:
- Installasjonen skal være gjort av godkjent installatør
- Hvert tilknytningspunkt skal være beskyttet mot overstrømmer med bruk av overstrømsvern
- Offentlige tilkoblingspunkt med Type 2 kontakt eller Type 2 plugg, skal være med fast tilkoblet
- Private tilkoblingspunkt med Type 2 kontakt, Type 2 plugg med fast tilkobling eller stikkontakt i samsvar med NEK EN 60309-2
- Stikkontakt i samsvar med NEK 502 (Shuko) ≤ 10 A, er kun tillatt dersom elkjøretøyet ikke er egnet for tilkobling med Type 2 plugg/kontakt.
- Ladeutstyret skal ukentlig visuelt inspiseres

5.2 **ENDRING AV RISIKO**

Forsikringstakeren plikter straks å underrette selskapet hvis det skjer endringer i den risikoen som er angitt i forsikringsbeviset.

Følgene av å unnlate å gi selskapet beskjed om endringer av risikoen som betinger høyere premie enn den som er betalt, er:

- Ved vognskade begrenses selskapets ansvar til det prosentvise forholdet mellom den premie som er betalt og den som skulle ha vært betalt.
- Ved ansvarsskade har selskapet tilsvarende regressrett overfor forsikringstakeren.

Hvilke tilfeller pkt. 5.2 omfatter:

5.2.1 **Overskridelse av kjørelengde**

Ved skade blir kilometerstand på skadetidspunktet sammenholdt med de kilometerbegrensninger som fremgår av forsikringsbeviset og tidspunkt for disse avlesninger, uavhengig av forsikringsavtalens gyldighetsperiode.

5.2.2 **Endring av spesifikasjoner**

Endring av bilens spesifikasjoner som gjør at bilen blir lik eller tilnærmet lik en bil med høyere modellbetegnelse.

5.2.3 **Bruksendring**

Anvendelse av bilen som strider mot forutsetninger gitt i forsikringsbeviset.

5.2.4 **Premiereduserende tiltak**

Endring av avtalte forutsetninger som har gitt reduksjon av forsikringspremien. Hvilke forutsetninger som er avtalt, vil fremgå av forsikringsbeviset.

5.3 **IDENTIFIKASJON**

Sikredes rett til erstatning medfører bortfall eller reduksjon (jf FAL § 4-11) dersom sikrede kjente til eller burde kjent til handlinger eller unnlatelser begått av personer som:

- Med sikredes eller eierens samtykke er ansvarlig for motorvognen
- Helt eller delvis har kjøring av den næringsdrivendes motorvogn(er) som en del av sitt yrke
- er ansatt hos sikrede og den ansattes husstandsmedlemmer når den ansatte disponerer firmabil

Dersom handlingen eller unnlatelsen er begått av personer med mer enn 10 % eierinteresse i forsikret virksomhet, vil sikredes rett til erstatning bortfalle eller reduseres uavhengig av sikredes kunnskap.

Disse bestemmelsene begrenser ikke selskapets rett til å kreve regress av fører eller andre som helt/delvis er ansvarlig for at skaden oppsto.

6. **FORSIKRINGSSUMMER**

6.1 **FØRSTERISIKO**

Forsikringssommene fastsettes av forsikringstaker.

For poster med oppgitt sum i vilkårene og forsikringsbeviset, erstattes skaden - etter fradrag av egenandel - inntil de oppgitte summer.

7. **SKADEOPPGJØR OG EGENANDELER**

FAL § 6-1 er fraveket. I stedet gjelder bestemmelsene nedenfor.

7.1 **SKADEMELDING M.V.**

- 7.1.1 Når skade er inntruffet, skal sikrede omgående gi selskapet melding om skaden. Samtidig skal sikrede gi de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige, og som selskapet trenger for å vurdere sitt ansvar og utbetale erstatningen. Hvis skadens omfang eller reparasjons-kostnad øker som følge av at skaden ikke meldes selskapet omgående, erstatter selskapet ikke merkostnadene.

Det gjelder spesielle regler om foreldelse, se Generelle vilkår pkt. 5.

- 7.1.2 Følgende skader skal meldes til politiet: Personskader, brannskader, tyveriskader og hæververk. Selskapet kan kreve at andre skader skal meldes til politiet.
- 7.1.3 Skademelding skal inneholde sikredes fødselsnummer (11 siffer) eller bedriftens organisasjonsnummer.
- 7.1.4 Ved tap av og skade på tilleggsutstyr (se pkt. 3.2), må sikrede legge fram dokumentasjon for dette.
- 7.1.5 Selskapet har ikke plikt til å betale erstatning før nødvendige undersøkelser er avsluttet.
- 7.1.6 Når selskapet har betalt erstatning, plikter sikrede på anmodning å overdra de erstattede gjenstander fri for heftelser.

7.2 **OPPGJØRSREGLER VED REPARASJON**

- 7.2.1 Hvis reparasjon etter selskapets vurdering er teknisk og økonomisk forsvarlig, erstattes reparasjonsutgiftene inntil forsikringssummen angitt i forsikringsbeviset, jf. pkt. 6.1.

Er det etter selskapets mening ikke lønnsomt å reparere de enkelte deler, skiftes de med tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - deler.

Innebærer reparasjon ved utskifting av deler en forbedring fordi utskiftede deler var forringet før skaden, gjøres det et forholdsmessig fradrag i erstatningsoppgjøret, tilsvarende verdien av forbedringen.

- 7.2.2 Reparasjon kan ikke påbegynnes uten selskapets samtykke.
- 7.2.3 Selskapet har rett til å bestemme at reparasjon skal foretas, og hvor den skal foretas.
- 7.2.4 Meromkostninger til overtidsbetaling, flyfrakt og foreløpig reparasjon erstattes ikke.
- 7.2.5 Utskifting eller omkodning av låser som ikke er skadd, erstattes ikke.
- 7.2.6 Dekk og felger som ikke er skadet, erstattes ikke.
- 7.2.7 Reklamasjonskrav vedrørende reparasjoner må rettes til verkstedet.

7.3 OPPGJØRSREGLER VED KONTANTOPPGJØR

- 7.3.1 Hvis det avtales at erstatningen skal betales ved kontantoppgjør og det ikke kan dokumenteres ved faktura at kjøretøyet er reparert ved et verksted, erstattes arbeidspenger med 50 % av normalpris på verksted.
- 7.3.2 Selskapet betaler påløpt merverdiavgift etter fremlagte kvitteringer og der dette er berettiget.

7.4 OPPGJØRSREGLER FOR FASTMONTERT UTSTYR OG LØST TILBEHØR

Forsikringsverdien settes til hva det på skadedagen ville kostet selskapet å anskaffe tilsvarende- eller i det alt vesentlige tilsvarende- ting. Etter ett år fra tingen ble kjøpt som ny, reduseres forsikringsverdien med 10 % pr. år for hvert påbegynt år, maksimum 80 %.

7.5 OPPGJØRSREGLER VED KONDEMNASJON

- 7.5.1 Er reparasjon av bilen etter selskapets vurdering ikke økonomisk eller teknisk forsvarlig, erstattes skaden med det beløp som det på skadedagen ville kostet selskapet å anskaffe og omregistrere en bil i samme stand av tilsvarende fabrikat, type og årgang - markedsverdien.

Er bilen gått tapt, erstattes også markedsverdien.

Er utstyr utover bilens seriemessige utførelse gått tapt, eller reparasjon av dette etter selskapets mening ikke er lønnsom, kan selskapet foreta kontantoppgjør, eller erstatte gjenstanden med en tilsvarende - eller i det alt vesentlige tilsvarende - gjenstand.

Erstatningen er i alle tilfelle begrenset til forsikringssummen angitt i forsikringsbeviset (førsterisiko).

Selskapet avgjør hvem den skadde bil tilfaller.

Hvis det avtales at sikrede beholder bilen, gjøres fradrag for gjenverdi og omregistreringsavgift.

7.6 SKJØNN

Ved vognskade skal verdifastsettelse og/eller skadeansettelse avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller selskapet krever det. Bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår får i så fall anvendelse.

7.7 TING SOM KOMMER TIL RETTE

Kommer ting til rette etter at erstatning er betalt, har sikrede rett til å beholde tingen mot å betale erstatningen tilbake. Sikrede må, hvis han/hun ønsker å beholde tingen gi skriftlig beskjed om dette innen 21 dager etter at selskapet har underrettet om at tingen har kommet til rette. Innen samme frist må erstatningen være tilbakebetalt. I motsatt fall tilfaller tingen selskapet.

7.8 REGRESS

Har selskapet i h.h.t. Bilansvarsloven, trafikktrygdeerklæring eller etter pkt. 3.2 betalt erstatning som selskapet etter forsikrings-vilkårene ikke svarer for, kan selskapet kreve beløpet fra forsikringstakeren eller person som kan identifiseres med forsikringstakeren.

7.9 EGENANDELER

I erstatningsoppgjøret fratrekkes den egenandel som fremgår av punktene nedenfor, *med mindre annen egenandel fremgår av forsikringsbeviset eller kundevalgte tilleggsforsikringer*. Skal erstatningen avkortes/reduseres, gjøres dette etter at egenandelen er fratrullet.

Har sikrede flere forsikrede ting i selskapet som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes bare en egenandel - den høyeste.

Utbetales erstatning etter punktene 3.1 og 3.2.3, trekkes de egenandeler som er avtalt etter punkt 7.9.1 og 7.9.5, så lenge ikke annet fremgår av forsikringsbeviset.

Tilleggsegenandel ved skader som skyldes at stor bilen triller uten fører:

Tilleggsegenandel som skyldes skader der kjøretøyet triller uten fører er 15 000 kr
Dette gjelder både kasko og ansvarsskader.

7.9.1 **Ansvarsskade (pkt. 3.1)**

Egenandel er kr 10.000

7.9.2 **Rettsbistand (pkt. 3.1)**

Egenandelen er kr. 6.000 med tillegg av 20 % av det overskytende. Det trekkes bare en egenandel for hver tvist selv om det er flere parter på samme side.

7.9.3 **Brann- og tyveriskade (pkt. 3.2.1 - 3.2.2)**

Egenandelen er kr. 15.000

Kan det dokumenteres at FG-godkjent* tyverialarm var i drift på skadetidspunktet, fratrekkes ingen egenandel ved tyveri av bilen eller deler av denne sikret med alarmen. Det samme gjelder ved innbrudd i bilen.

*FG = Forsikringsselskapenes godkjenningnemnd.

7.9.4 **Glassruteskade (pkt. 3.2.2)**

Reparasjon - ingen egenandel, men erstatningen er begrenset til kr 1.000.

Utskifting - egenandelen er 35% av kostnadene for skifte av rute, min kr. 3.000.

7.9.5 **Annen vognskade (pkt. 3.2.3)**

Egenandelen er kr 18.000

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset at bare eieren skal føre bilen, og denne i skadeøyeblikket ble ført av en annen, påløper en ekstra egenandel på kr. 20.000.

Ved skade som skyldes direkte sammenstøt med dyr som går løse på vei, når forholdet omgående er blitt rapportert til politimyndighet eller viltneemnd på stedet, reduseres egenandelen med inntil kr 7.500.

Tilhenger/tralle:

For skade oppstått ved velt under bruk av bakovertepp på semihenger, påløper en ekstra egenandel på kr 10.000.

7.9.6 **Redning (pkt. 3.2.2)**

Egenandelen er 25% av redningskostnadene, min.kr. 3.000.

8. **PREMIEREDUKSJON OG PREMIETILLEGG (Bonus/malus)**

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset at det regnes bonus/malus for bilen, gjelder dette punkt for forsikringen.

Bonus/malus er et premierings- og belastningssystem avhengig av skadeforløp på den enkelte forsikringsavtale.

Bonus/malus følger bileieren, ved leasing leieren.

Bonus/malus gis på den bonusberettigede del av premien for ansvars- og kaskoforsikring. Det gis ikke bonus hvis forsikringsforholdet har vart mindre enn 12 måneder.

Hvis bonus er fastsatt på grunnlag av feilaktige opplysninger fra forsikringstakeren, kan erstatningen ved skade reduseres eller bortfalle.

8.1 **BONUS (PREMIEREDUKSJON)**

Bonus reguleres ved forsikringens hovedforfall. Ved kjøring i forsikringsåret uten bonusreducerende skade, reduseres neste års bonusbærende premie med 10 % hvert år inntil oppnådd 70 %. Ved skadefri kjøring i nye 5 år, oppnås 75 %, og med ytterligere 5 skadefrie år kan man velge om man fremdeles vil stå på 75 % eller rykke opp til 80 %. Hvis man velger å bli stående på 75 % vil første bonusberøvende skade ikke medføre bonustap, jf. tabell i pkt. 8.2.

8.2.1 **BONUSTAP (PREMIETILLEGG ETTER SKADE)**

Bonustap beregnes ikke ved skade som er definert som naturskade (jfr. Lov om naturskadeforsikring 16.06.1989 nr 70 § 1), brann-, tyveri-, rettshjelp-, glass, rednings- og skader oppstått under ferje-/biltogtransport samt fører-/passasjerulykke.

Bonus vil heller ikke bli redusert ved skade som skyldes direkte sammenstøt med dyr som går løse, når forholdet omgående er blitt rapportert til politimyndighet eller viltneemnd på stedet.

Ved mer enn en skade i forsikringsåret beregnes ny bonus ved å ta utgangspunkt i den bonus man rykker ned til etter første skade. Deretter finner man ny bonus etter andre skade, osv. Bonustap beregnes både for ansvars- og kaskoforsikringen, selv om selskapet utbetaler erstatning bare under en av forsikringsformene. Bonus reduseres etter følgende tabell:

Bonus før skade	Bonus etter skade
80 %	70 % (1. årstrinn)

75 % (f.o.m. 6. årstrinn)	75 % (1. årstrinn)
75 % (t.o.m. 5. årstrinn)	60 %
70 %	40 %
60 %	30 %
50 %	20 %
40 %	10 %
30 %	0 %
20 %	10 % tillegg
10 %	20 % tillegg
0 %	40 % tillegg
10 % tillegg	50 % tillegg
20 % tillegg	60 % tillegg
30 % tillegg	70 % tillegg

Høyere tilleggspremie fastsettes spesielt.

9. REDNINGSFORSIKRING

For redningsforsikring gjelder de samme sikkerhetsforskrifter som for bilforsikring forøvrig, se punkt 5.

Se også unntak i pkt. 3.2.2.

9.1 TRANSPORT AV PERSONER

Det fremgår av pkt. 1.3 hvem forsikringen gjelder for.

Erstatningen er begrenset til nødvendige merutgifter ved reise på rimeligste måte.

Selskapet dekker merutgifter ved reise til bestemmelsessted - eller hjemsted hvis dette faller rimeligere – når

- 9.1.1 fører- og/eller passasjer rammes av ulykkestilfelle, plutselig sykdom eller død, og av den grunn blir forhindret i å fortsette reisen med bilen. Det skal legges fram kvittering for utgifter som kreves erstattet. Videre skal det legges fram legeerklæring. Hvis spesiell transport har vært nødvendig, skal dette fremgå av legeerklæringen.
- 9.1.2 fører og passasjer ikke kan fortsette reisen fordi bilen grunnet vognskade eller annen form for driftsstopp ikke kan settes i trafikksikker stand innen 2 arbeidsdager, eller hvis bilen er stjålet, og ikke kommet til rette innen 2 dager. Det skal legges fram kvittering for utgifter som kreves erstattet, og erklæring fra verksted om årsaken til driftsstoppen. For passasjerer betales meromkostninger høyst til det sted hvor vedkommende ble med bilen, eller til bilens hjemsted hvis passasjeren skulle være med dit.

9.2 BERGING, TAUING OG TRANSPORT AV BIL

Forsikringen omfatter også tilhenger som er tilkoblet bilen, hvis tilhengeren ikke er dekket av egen redningsforsikring.

Selskapet dekker nødvendige utgifter til berging eller tauing til nærmeste verksted, eller - hvis det faller rimeligere - reparasjon på stedet når reisen med bilen ikke kan fortsette på grunn av vognskade eller annen form for upåregnelig driftsstopp.

Selskapet dekker også merutgifter til hjemtransport eller henting, på rimeligste måte, av bil/ tilhenger som er blitt etterlatt på grunn av omstendigheter angitt i pkt. 9.1.

Forsikringen omfatter ikke assistanse på fast parkeringssted (bilhjelp hjemme) når årsaken til driftsstopp er defekt batteri eller kaldstartproblemer.

Erstatningen er begrenset til 50 % av bilens gjenanskaffelsesverdi etter pkt. 3.2a, umiddelbart før skaden inntraff. Hvis selskapet ikke skal erstatte skaden på bilen er utgiftene til hjemtransport begrenset til 50 % av bilens verdi i den stand den er på hjemsendelses-tidspunktet.

Transportutgiftene skal godkjennes av selskapet på forhånd. Selskapet avgjør om erstatning skal ytes for transport til hjemsted eller annet hensiktsmessig sted for sikrede.

9.3 TRANSPORT AV DELER

Utenfor Norge og Sverige dekker selskapet transport av reservedeler som ikke kan fremskaffes på stedet, og som er nødvendige for å bringe kjøretøyet i trafikksikker stand. Selskapet dekker utgifter til frakt, samt eventuelle ekstra tollutgifter i utlandet, men ikke utgifter til selve reservedelene eller montering av disse, med mindre skaden er omfattet av kaskoforsikringen.

9.4 VIKING

Ved skade utenfor Norge kan Viking kontaktes.

9.5 SELSKAPET ERSTATTER IKKE

- utgifter til deler.
- utgifter som skyldes at fører eller passasjer har vært påvirket av alkohol eller annet bedøvende eller berusende middel.
- utgifter som kan kreves erstattet fra annet hold med hjemmel i lov, offentlig forskrift eller garanti, abonnement eller medlemskap i organisasjon.
- utgifter til hjem-/videretransport av dyr.

10. RETTSHJELP

10.1 UTGIFTER SELSKAPET ERSTATTER

10.1.1 *I hvilken egenskap sikrede er forsikret*

Selskapet erstatter nødvendige utgifter til advokat, retten, sakkyndige og vitner når sikrede er part i tvist i egenskap av personlig eier, rettmessig bruker eller fører av den forsikrede bil.

Rettshjelputgifter for juridiske personer omfattes ikke.

10.1.2 *Utgifter til rettsbehandling*

Utgifter til sakkyndige som ikke er oppnevnt av retten, erstattes bare når utgiftene på forhånd er godkjent av selskapet. Utgifter til vitner erstattes bare ved hovedforhandling og bevisopptak. Idømte saksomkostninger erstattes ikke. Rettsgebyr i ankeinstans erstattes heller ikke. Bestemmelsen om anke gjelder også ved bruk av andre rettsmidler. Tilkjente saksomkostninger går til fradrag. Likevel erstattes slike saksomkostninger når sikrede kan godtgjøre at motparten ikke er søkegod.

10.1.3 **Saksomkostninger ved forlik**

Inngås forlik ved at sikredes krav i det vesentlige er tatt til følge, eller etter at sikrede ved dom har blitt tilkjent saksomkostninger, må sikrede på forhånd ha godkjennelse fra selskapet hvis det skal avtales i forliket at hver av partene skal bære sine egne omkostninger. Uten slik godkjennelse fra selskapet, går tilkjente saksomkostninger i dommen til fradrag i erstatningen.

10.1.4 **Hvilke domstoler tvisten må høre inn under**

Tvisten må høre inn under de alminnelige domstoler, jfr Domstoloven § 1, og ha oppstått mens forsikringen var i kraft. Dersom saken føres for særdomstol, jf Domstoloven § 2, men kunne vært ført for de alminnelige domstoler, dekkes likevel rettshjelpsutgifter.

10.1.5 **Tvist etter at bilen er solgt**

Hvis den forsikrede bil er solgt, og forsikringen opphørte i forbindelse med salget, dekkes likevel tvist hvor sikrede er part i egenskap av tidligere eier.

10.1.6 **Tvist oppstått før forsikringen trådte i kraft**

Rettshjelpsutgiftene dekkes ikke hvis sikrede ved forsikringens ikrafttreden var kjent med det som senere ble tvistegrunnlag, og forsto eller måtte forstå at tvisten kunne oppstå.

10.2 **FORSIKRINGSSUM OG EGENANDEL**

10.2.1 **Forsikringssum**

Den samlede erstatning ved hver tvist er begrenset til kr 100.000 selv om det er flere parter på samme side. Dette gjelder også om partene har rettshjelpsforsikring i forskjellige selskaper, eller om den/de sikrede har rettshjelpdekning under flere forsikringer i ett eller flere selskaper. Selskapets ansvar er under enhver omstendighet begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, hvis utgiftene ikke er godkjent av selskapet på forhånd.

10.3 **UTGIFTER SELSKAPET IKKE ERSTATTER**

Selskapet dekker ikke utgifter ved

- 10.3.1 tvist som har sammenheng med entrepris eller transportoppdrag, eller sikredes yrke eller erverv. Likevel dekkes tvist hvor fører eller passasjer er part i tvist som har sitt utspring i personskade som følge av en skadehendelse som har rammet det forsikrede kjøretøyet.
- 10.3.2 tvist som har sammenheng med separasjon, skilsmisse, barnefordeling, samværsrett, farskap, arv, krav om omstøtelse av gave, underholdsbidrag, bodeling, oppløsning av det økonomiske fellesskap etablert av samboende og oppløsning av husstands-fellesskap, samt skiftesaker.
- 10.3.3 tvist som alene hører inn under namsmyndighetene.
- 10.3.4 tvist som gjelder veksel sak, inkassosak hvor fordringen er ubestridt, gjeldsforhandlingssak og sak som gjelder konkurs- eller akkordforhandling hvis sikrede er konkurs- eller akkordskyldner.
- 10.3.5 straffesak, ærekrenkelsessak og erstatningskrav i slike saker, samt sak om erstatningsplikt etter skadeserstatningsloven §3-3 (visse personlige krenkinger) og § 3-6 (krenking av privatlivets fred).

- 10.3.6 tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt fra dekning.

10.4 SKADEOPPGJØR

- 10.4.1 Vil sikrede søke erstatning under rettshjelpforsikringen i tvist som omfattes av forsikringen, må selskapet underrettes snarest mulig og senest ett år etter at advokat er engasjert. Underretningen skal skje skriftlig. Hvis advokat benyttes under den offentlige forvaltningsbehandling eller for særdomstol, regnes fristen for melding til selskapet fra det tidspunkt hvor den offentlige forvaltningsbehandling er fullt utnyttet eller saken bringes inn for de alminnelige domstoler.
- 10.4.2 Sikrede velger selv en advokat som etter sakens art og sikredes bosted passer for oppdraget.
- 10.4.3 Sikrede plikter å begrense utgiftene til rettshjelp mest mulig, og bærer selv omkostninger forårsaket uten rimelig grunn. Er det flere parter på samme side med likeartede interesser, kan selskapet kreve at disse benytter samme juridiske og tekniske bistand.
- 10.4.4 Selskapet kan kreve å bli holdt underrettet om omfanget av de utgifter som kreves erstattet under forsikringen. Sikrede skal informere selskapet om hvilke utgifter som er påløpt under eventuell behandling i særdomstol, eller under eventuell forvaltningsbehandling av klage på offentlig forvaltningsvedtak.

Ved krav om oppgjør har selskapet den samme rett som sikrede til å få dokumentert hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Medgått tid skal spesifiseres. Før endelig oppgjør foretas, kan selskapet kreve dokumentasjon for at egenandel er betalt.

Spørsmål om utgiftenes rimelighet kan forelegges Den Norske Advokatforening.

11. FØRER- OG PASSASJERULYKKESFORSIKRING

11.1 HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR

Forsikringen gjelder til fordel for enhver rettmessig fører og dennes passasjerer i eller på den bilen som er nevnt i forsikringsbeviset (ikke haikere eller betalende passasjerer).

11.2 HVOR FORSIKRINGEN GJELDER

Forsikringen gjelder i det området som er fastsatt for ansvarsforsikringen for den bilen som er nevnt i forsikringsbeviset, jf. pkt. 2.1.

11.3 HVA FORSIKRINGEN OMFATTER

- Erstatning ved død med kr 100.000 såfremt forsikrede da han/hun døde hadde ektefelle/registrert partner/samboer i live, eller forsørget barn. I motsatt fall er selskapets erstatningsplikt begrenset til kr. 30.000.

Ved sikredes død utbetales forsikringssummen til ektefelle/samboer, livsarvinger, testamentarvinger eller øvrige arvinger etter loven. Disse er begunstiget i den rekkefølge som de er nevnt.

En person regnes ikke som ektefelle lenger enn til det tidspunkt det er avsagt dom for, eller gitt bevilling til separasjon eller skillsmisse, selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig. Registrert partner i henhold til lov om partnerskap av 30. april 1993 nr. 40 er likestilt med ektefelle.

Som samboer regnes person som den forsikrede lever sammen med i ekteskapslignende forhold når det av Folkeregisterets registrering av flyttdato framgår at vedkommende har hatt samme bopel som den forsikrede de siste 2 år samt person som har felles bopel og felles barn med den forsikrede. Hvis det på det tidspunkt ulykken inntrådte forelå forhold som var til hinder for at lovlig ekteskap/registrert partnerskap kunne inngås, anses vedkommende ikke som samboer.

En person regnes ikke som samboer lenger enn til det tidspunkt det foreligger faktisk samlivsbrudd eller til det tidspunkt ovennevnte samboerdefinisjon av annen grunn ikke lenger er oppfylt.

- Erstatning ved fullstendig, livsvarig medisinsk invaliditet med kr. 200.000, ved delvis invaliditet en tilsvarende mindre del av beløpet.

Samlet erstatning ved ett og samme skadetilfelle, er begrenset til kr 1.000 000. Overskrides denne forsikringssum av summen av de individuelle krav, fordeles beløpet mellom de skadde med hver enkelts prosentandel av den totale skade.

11.4 HVILKE SKADER SOM ERSTATTES

Selskapet svarer for ulykkesskade som rammer den forsikrede person når han/hun er rettmessig fører av- eller passasjer i den forsikrede bil, hvis skaden omfattes av bilansvarsloven.

Med ulykkesskade forstås skade på legemet forårsaket ved en plutselig, og ufrivillig ytre begivenhet - ulykkestilfelle - som inntreffer i forsikringstiden. Skade på sinnet alene, for eksempel sjokk, regnes ikke som ulykkesskade, med mindre det samtidig er oppstått en fysisk skade som medfører livsvarig og erstatningsmessig invaliditet.

Har den sikrede forsettlig fremkalt forsikrings-tilfellet, er selskapet ikke ansvarlig. Selskapet er likevel ansvarlig hvis den sikrede p.g.a. alder eller sinnstilstand ikke kunne forstå rekkevidden av sin handling. Selskapet svarer ikke for selvmord eller forsøk på selvmord med mindre kravstilleren kan sannsynliggjøre at dette skyldes en akutt sinnsforvirring som har en ytre årsak, og ikke er en sinnslidelse.

11.5 SELSKAPET ERSTATTER IKKE

- 11.5.1 ulykkesskade ved drukning, med mindre kravstiller kan godtgjøre at det er overveiende sannsynlig at drukningen ikke skyldes sykdom, sykkelig tilstand eller forhold som selskapet etter vilkårene ellers ikke svarer for.
- 11.5.2 skade som følge av slagtilfelle, besvimelse eller annen sykkelig tilstand, herunder sinnssykdom eller akutt sinnsforvirring. Har sykdom eller sykkelig tilstand forverret skadens følger, svarer selskapet bare for den del av følgerne som er forårsaket av ulykkesskaden.
- 11.5.3 følgende sykdommer eller sykelige tilstander som har ført til invaliditet eller dødsfall, selv om en ulykkesskade kan påvises som årsak:
 - 11.5.3.1 Følgende muskel-/skjelettilstander:
 - smertetilstander i rygg og nakke, med mindre smertene har oppstått som følge av traumatisk/ skadebetinget brudd i ryggsøylen, eller at ryggvirvlene har vært ute av ledd
 - brudd som følge av patologisk prosess, som for eksempel beinskjørhet
 - myalgier (muskelsmerter) og andre uspesifikke smertetilstander
 - tendinitter (senebetennelse), tendioser (kronisk senebetennelse) og impingement (inneklemmingssyndrom)
 - artritt (leddbetennelse) som ikke er skadeutløst, men for eksempel ledd i en belastningstilstand eller systemsykdom
 - degenerative forandringer i ledd og bløtdeler i hele kroppen, med mindre det foreligger en klar skadebetinget artrose (evt. slitasjegikt)
 - 11.5.3.2 Hjerne-/karsykdommer og -tilstander
 - 11.5.3.3 Tretthetssyndromer
 - 11.5.3.4 Post-commotiosyndrom
 - 11.5.3.5 Psykiske lidelser

- 11.5.4 forsikringstilfelle eller økning av skadens omfang som er grovt uaktsom fremkalt av sikrede. Det samme gjelder hvis sikrede grovt uaktsomt har fremkalt forsikringstilfellet ved overtredelse av en sikkerhetsforskrift. Det avgjøres under hensyn til skyldgraden og omstendighetene for øvrig om selskapet skal betale noe, og i tilfelle hvor mye.
- 11.5.5 ulykkesskade som skyldes frivillig deltakelse i slagsmål eller forbrytelse.
- 11.5.6 død som følge av selvmord, med mindre kravstilleren kan sannsynliggjøre at dette skyldes en akutt sinnsforvirring forårsaket av en ytre årsak og ikke en sinnslidelse.

11.6 SKADEOPPGJØR

11.6.1 *Plikter ved skade*

- Selskapet skal underrettes om dødsfall så snart som mulig. Selskapet har rett til å forlange obduksjon.
- Ved skade må den skadde snarest søke lege, underkaste seg regelmessig legebehandling og følge legens forskrifter. Den skadde plikter også å la seg undersøke av lege som selskapet utpeker. Hvis den skadede ikke oppfyller denne forpliktelse, kan selskapet avvise ethvert krav om utbetaling av erstatning. Undersøkelsen betales av selskapet.
- Kan det antas at tilstanden vil bli bedret ved operasjon eller annen behandling, og den forsikrede uten rimelig grunn vegrer seg for å underkaste seg behandling, skal det likevel ved fastsettelse av den endelige invaliditetsgrad tas hensyn til den mulighet for bedring som slik behandling ville ha medført.

11.6.2 *Dødsfall*

Har ulykkesskaden medført døden innen ett år, betales dødsfallserstatning. Eventuell invaliditetserstatning som måtte være utbetalt, kommer til fradrag. Dør den sikrede av annen årsak innen ett år etter at ulykkesskaden inntraff, betales verken dødsfalls- eller invaliditetserstatning. Dør den sikrede senere enn ett år etter at ulykkesskaden inntraff, betales ikke dødsfallserstatning, men invaliditetserstatning.

11.6.3 *Livsvarig invaliditet*

Har ulykkesskaden innen 3 år fra skadedato medført invaliditet som antas å bli livsvarig, skal det betales invaliditetserstatning. For barn under 16 år er fristen 5 år. Hvis ulykkesskaden innen 3 år fra skadedato ikke har gitt symptomer som er registrert av lege, betales ingen erstatning.

For fullstendig invaliditet betales hele forsikringssummen, for delvis invaliditet en tilsvarende mindre del av den, fastsatt på grunnlag av Sosialdepartementets invaliditetstabell. Den tabellen som var gjeldende på skadetidspunktet legges til grunn ved fastsettelsen, med følgende utvidelser og unntak:

- Ved tap av synet på ett øye når synet på det andre øyet mangler settes invaliditetsgraden til 100 %.
- Tap av eller skade på lem eller organ som var fullstendig ubrukbart før ulykkesskaden inntraff, gir ikke rett til erstatning for invaliditet. Var et lem eller organ tidligere delvis tapt eller ubrukbart, gjøres det tilsvarende fradrag når invaliditetsgraden skal bestemmes.
- Erstatning for en og samme skade kan ikke overstige 100 % selv om flere lemmer eller organer er skadet.
- Skade som utelukkende virker vansirende, samt tannskader gir ikke rett til invaliditetserstatning
- Ved fastsettelse av invaliditetsgrad skal det ikke tas hensyn til yrke, individuelle anlegg eller sosial stilling.

Erstatningen forfaller til betaling når den livsvarige invaliditetsgrad kan fastsettes, likevel tidligst ett år etter at ulykkesskaden inntraff. Er det på et tidligere tidspunkt på det rene at selskapet i hvert fall skal betale en del av det beløp som kreves, skal selskapet utbetale et tilsvarende forskudd. Endelig oppgjør kan ikke utstå lenger enn 3 år etter at ulykkesskaden inntraff - for barn under 16 år likevel 5 år. Erstatningen skal fastsettes etter den invaliditetsgrad som antas å bli den endelige.

12. BAGASJEFORSIKRING

12.1 HVEM FORSIKRINGEN GJELDER FOR

Forsikringen gjelder for sjåfør samt ekstra sjåfør eller hjelper på den forsikrede bil.

12.2 HVILKE SKADER SOM ERSTATTES

Forsikringen er utvidet til å omfatte tap eller skade ved

- erstatningsmessig tyveri av bilen.
- tyveri fra bil.
- brekkasje når bilen rammes av sammenstøt, utforkjøring, velting eller brann.

Sikkerhetsforskrift tyveri/hærverk, se pkt. 5.1.3.

12.3 HVILKE BEGRENSNINGER SOM GJELDER

Selskapet erstatter ikke

- mindre beskadigelse av koffert, bag eller ryggsekk, som f.eks. riper, skrubbe i hjørner eller flekker.
- økonomisk tap ut over fysisk skade på bagasje.
- tap av penger, bankbøker, verdipapirer, smykker, edle stener, edelt metall o.l.
- ting som er eldre enn 10 år.

12.4 SKADEOPPGJØR OG EGENANDEL

Erstatningen settes til hva det vil koste selskapet å anskaffe ny tilsvarende - eller i det alt vesentlig tilsvarende - ting, på det tidspunkt skaden inntraff. Redusert verdi p.g.a. elde og slitasje skal fratrekkes. Fradraget er min. 10 % pr. år for hvert påbegynt år etter ett år fra tingen ble kjøpt som ny.

Kan tingen repareres, erstattes reparasjonsomkostningene.

Samlet erstatning er begrenset til kr 10.000 pr. skadetilfelle, dog kr 5.000 for hver enkelt gjenstand (førsterisiko). Kamerautstyr regnes i denne sammenheng som en gjenstand.

Egenandel ved skade er kr 1.000.

KUNDEVALGTE TILLEGGSFORSIKRINGER

Når forsikringen er utvidet med dekning angitt i kundevalgte tilleggsforsikringer, gjelder utvidelsen i de samme områder som dekningen den er tilknyttet, hvis ikke annet fremgår av det enkelte tilleggsforsikring.

M01 PANTHAVER/ UMLEIER I HENHOLD TIL LEASINGAVTALE

Det er notert i selskapet at den forsikrede bil er solgt på avbetaling, eventuelt pantsatt, eller utleid i h.h.t. leasingavtale. Det bekreftes at den forsikring som er dekket (se spesifikasjon i forsikringsbeviset) ikke skal utgå uten varsel til den som er notert som avbetalingsseger/panthaver/utleier.

Kontanterstatning for inntruffet skade på bilen skal ikke utbetales uten samtykke fra disse.

Dessuten gjelder følgende:

I de tilfeller selskapet har avslått å erstatte skaden på bilen helt eller delvis under henvisning til:

- Generelle vilkår pkt. 4.
 - Bilvilkårenes/ arbeidsmaskinvilkårenes/tilhengervilkårenes pkt. 2.
 - Bilvilkårenes/tilhengervilkårenes pkt. 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 5.1, 5.2 - for bil også pkt. 4.9.
 - Arbeidsmaskinvilkårenes pkt. 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.11, 4.12, 5.1 eller 5.2,
- alt etter hvilket vilkår som er gjort gjeldende for forsikringsavtalen, erstatter likevel selskapet det tap, eksklusive rentetap, som avbetalingsseger/panthaver/ utleier lider som følge av forsikringstakerens, eventuelt kausjonistens manglende evne til å erstatte skaden.

Den som fremsetter krav mot selskapet, må dokumentere at forsikringstakeren/leieren, eventuelt kausjonisten, ikke har evne til å erstatte skaden eller det oppståtte tap. Omkostninger i den forbindelse erstattes ikke.

Den utvidede forsikring gjelder ikke i de tilfeller der skade på bilen er blitt erstattet uten at selskapet har hatt kjennskap til det. Hvis andre har stilt annen garanti/sikkerhet for forsikringstakerens forpliktelse, er selskapets forpliktelse subsidiær i forhold til garantien/sikkerheten. Regelen i foregående ledd gjelder tilsvarende.

Det er en betingelse for rett til erstatning at avbetalingsseger/panthaver/utleier ikke visste eller burde vite om overtredelsen av de nevnte vilkårsbestemmelser, eller har unnlatt å gjøre det han/hun kan for å hindre det. Likeledes gjelder som betingelse for rett til erstatning, at bestemmelsene i kredittkjøpsloven/ finanskjøpsloven og forskrifter gitt med hjemmel i lov er overholdt av avbetalingsseger.

Hvis selskapet etter bestemmelsene i vilkår for Firmabil, pkt. 6.5.2 har erstattet bil som er gått tapt eller ikke er lønnsom å reparere, med en annen tilsvarende - eller i det alt vesentlig tilsvarende - skal denne bilen tre inn i løpende avtale som panteobjekt om selskapet bestemmer det.

Selskapets forpliktelser er i alle tilfeller begrenset til skadebeløpet i h.h.t. vilkårene for

- Firmabil pkt. 6.2, 6.3 og 6.5
- Storbil/ arbeidsmaskin/ tilhenger pkt 7.2, 7.3 og 7.5.

Har selskapet utbetalt erstatning i h.h.t. denne utvidede forsikringen, for skade som det etter forsikringsavtalen ikke svarer for, plikter forsikringstakeren eller person som kan identifiseres med ham, å betale beløpet tilbake til selskapet.

Denne tilleggssavtale kan av selskapet sies opp når som helst med 14 dagers varsel.

M06 AVBRUDDSFORSIKRING

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset at det er dekket avbruddsforsikring, gjelder dette punkt for forsikringsavtalen.

1. Forsikringen omfatter erstatning for avbruddstap med det beløp pr. dag som er angitt i forsikringsbeviset. Antall dager det ytes erstatning for, er begrenset til avbruddstiden.

Avbruddstiden er begrenset til 40 dager.

2. Forutsetning for erstatning er at det foreligger en erstatningsmessig kaskoskade og at skaden overstiger egenandelen nevnt i vilkårene for Firmabil, pkt. 6.9.5, Storbil og Tilhenger, pkt. 7.9.5, Arbeidsmaskin pkt. 7.9.4, eller at objektet har vært stjålet.

Hvis avbruddsforsikringen omfatter tilhenger eller semitrailer og denne ikke er skadet, utbetales likevel erstatning for tilhengeren/semitrailereren så lenge erstatning ytes for den trekkvogn som nyttes sammen med tilhengeren/semitrailereren. Dette gjelder også hvis tilhengeren/semitrailereren er skadet og avbruddstiden for denne er kortere enn for trekkvognen. Det må dokumenteres at tilhengeren/semitrailereren ikke har vært benyttet i perioden.

3. AVBRUDDSTID

- 3.1 Ved reparasjon regnes avbruddstiden som antall hele dager f.o.m. 3. dag etter at reparasjonen er påbegynt til den er ferdig avsluttet. Avbruddstiden regnes til normal reparasjonstid if. takstrapport. I tillegg til normal reparasjonstid kan det beregnes et ventetillegg for det antall dager det virkelig er ventet - inntil normal reparasjonstids lengde og begrenset til 10 dager. Avbruddstiden er begrenset til 40 dager inkludert eventuelt ventetillegg, 10 dager hvis skaden ikke repareres.

- 3.2 Ved kondemnasjon av hele kjøretøyet, se vilkårene for Firmabil, pkt. 6.5.1, Storbil, Tilhenger og Arbeidsmaskin pkt. 7.5.1, regnes avbruddstiden som antall hele dager som nødvendig går med til å skaffe tilsvarende kjøretøy, regnet fra den dag skaden ble meldt selskapet. Avbruddstiden er begrenset til 10 dager etter at sikrede har fått beskjed om at bilen vil bli kondemnert. Avbruddstiden er i alle tilfeller begrenset til 40 dager.

- 3.3 Ved tyveri løper avbruddstiden f.o.m. 3. dag etter at melding om tyveriet er mottatt av selskapet. Avbruddstiden omfatter det antall dager bilen er unndratt sikredes disposisjon, medregnet den tid som eventuelt medgår til reparasjon etter at den er kommet til rette. Foreligger det totalskade, jf. vilkårene for Firmabil pkt. 6.5.1, Tilhenger, Storbil og Arbeidsmaskin pkt. 7.5.1, fortsetter avbruddstiden å løpe i h.h.t. reglene i dette kundevalgte tilleggsforsikrings pkt. 3.2, med den endring at denne del av avbruddstiden regnes f.o.m. den dag selskapet avgir tilbud om erstatning. Avbruddstiden er i alle tilfeller begrenset til 40 dager.

4. BEGRENSNING

Selskapet svarer ikke for følgene av streik, lockout o.l.

5. SKJØNN

Hvis en av partene krever det, skal spørsmålet om avbruddstidens lengde avgjøres ved skjønn på samme måte som beskrevet i bilvilkårene/ arbeidsmaskinvilkårene og Generelle vilkår.

6. REGRESS

Selskapet trer inn i sikredes eventuelle erstatningskrav mot tredjeperson.

7. BONUS

Det gis bonus som for kaskoforsikringen. Avbruddsskader er i seg selv ikke bonusreduserende.

Det gis ikke bonus for landbruksmaskin, arbeidsmaskin og tilhenger.

8. For øvrig gjelder bilvilkårene/ arbeidsmaskinvilkårene/tilhengervilkårene.

M30 ANSVAR FOR HENGENDE GODS I KRAN

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset at det er dekket ansvarsforsikring for hengende gods i kran, gjelder følgende:

1. Forsikringen omfatter sikredes rettslige ansvar for skade på gods som løftes i kran når løftet ikke er en del av en frakttale som faller inn under lov nr. 68/74 om vegfrakttaler.

Selskapets erstatningsplikt for ett skadetilfelle er begrenset til den sum som er avtalt i forsikringsbeviset. Dog maksimalt 1.000.000,-.

Egenandelen er kr. 15.000,- for hvert skadetilfelle. Storbil-/ Arbeidsmaskinvilkårenes pkt. 7.9, 2. ledd, gjelder ikke.

2. Blir søksmål reist mot sikrede og ansvaret etter saksøkerens begrunnelse omfattes av forsikringen, fører selskapet saken og betaler saksomkostningene.
3. Det er en forutsetning for rett til erstatning at
 - skaden ikke er en følge av forsettlig handling fra sikrede eller den som er ansvarlig for kranen.
 - skaden ikke er en følge av at sikrede eller den som er ansvarlig for kranen, var beruset eller bedøvet av alkohol eller andre berusende eller bedøvende midler.
4. **Sikkerhetsforskrift, se bilvilkårenes/arbeidsmaskinvilkårenes pkt 5.1.**
5. Skade under denne kundevalgte tilleggsforsikring alene er ikke bonusreduserende.
6. For øvrig gjelder Storbil-/Arbeidsmaskinvilkårene.

M31 ANSVAR FOR SKADE VED BRUK AV KRAN

1. Forsikringen omfatter rettslig erstatningsansvar som sikrede i egenskap av eier eller rettmessig bruker av kran montert på lastebil, kan pådra seg for skade på annens person eller ting (herunder fast eiendom og dyr). Selskapets ansvar er begrenset til kr 2.000 000 ved skade på personer og kr 600.000 for skade på ting.
2. Forsikringen dekker ikke:
 - ansvar overfor sikrede, bruker av kranen eller deres familier. Til familie regnes ektefelle, foreldre, søsken, barn og barns ektefelle.
 - ansvar for skade på ting som den sikrede eller noen på hans vegne bruker, transporterer, tauer eller sleper, har leid, lånt, påtatt seg å passe eller forvare, eller har fått i oppdrag å forarbeide, installere el.
 - ansvar for skade på broer, veier, vekter eller annet underlag som følge av at disse blir overbelastet.
3. Egenandelen er kr 15.000 for hvert skadetilfelle. Storbil-/Arbeidsmaskinvilkårenes pkt. 7.9, 2. ledd gjelder ikke.
4. Skade under denne kundevalgte tilleggsforsikring alene er ikke bonusreduserende.
5. For øvrig gjelder Storbil-/Arbeidsmaskinvilkårene.

M33 KASKOSKADER VED SNØBRØYTING

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen er utvidet til å omfatte kaskoskader ved snøbrøyting oppheves unntaket for skader på kjøretøyet oppstått i forbindelse med snøbrøyting, jf. vilkår for Storbil pkt. 4.9 og Arbeidsmaskin 4.18.

Følgende unntak gjelder:

- Forsikringen gjelder ikke skade på plog eller annet brøyteutstyr.
- Forsikringen gjelder ikke dersom bilen ikke har gyldig kaskodekning.
- Øvrige unntak i vilkåret er fortsatt gjeldende.

M34 SNØPLOG/ BRØYTEUTSTYR

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen omfatter skade på snøplog / brøyteutstyr er følgende skader omfattet:

- brann
- tyveri fra fast oppsamlingsplass
- utforkjøring eller velt med kjøretøy som snøplogen/brøyteutstyret er montert på.
- sammenstøt/kollisjon med annet kjøretøy eller gjenstand som ikke er en del av veikonstruksjonen.

Forsikringen omfatter ikke;

- vedlikehold og normal slitasje.
- skader som skyldes indre årsak
- sammenstøt/ kollisjon med, kantstein, brukar, markeringsvarsel eller andre ujevnheter som hører veibanen til.

Egenandel er lik egenandel kasko, slik denne fremkommer i forsikringsbeviset..

M35 TILHENDER/ SEMITRAILER SOM TILHØRER ANDRE

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen er utvidet til å omfatte tilhenger/semitrailer tilhørende andre gjelder følgende;

1. Forsikringen omfatter kaskoforsikring etter bilvilkårenes pkt. 3.2.3 for tilhenger/ semitrailer som tilhører og er registrert på andre enn forsikringstaker og som ikke er forsikret på annen måte, for inntil avtalt forsikringssum (førsterisiko).
2. Forsikringen gjelder under tilkobling til, kjøring med og under frakobling fra den forsikrede bil.
3. Egenandelen er kr 15.000.
4. For øvrig gjelder bilvilkårene/tilhengervilkårene..

M36 RENSING AV TANK/TROMMEL

Forsikringen er utvidet til å omfatte nødvendige og rimelige ekstrautgifter med inntil kr 100.000 for nødvendig rensing av tank/trommel ved erstatningsmessig skade på bil eller tank/trommel.

For øvrig gjelder bil-/tilhengervilkårene.

M38 BERGINGSBIL

- 1 Ansvarsforsikringen omfatter ansvar for skade på annen bil under berging, lasting, transport og lossing.
- 2 Egenandelen er 25 % av skaden min. kr 15.000, maks. kr 30.000. Storbilvilkårenes pkt. 7.9.2, 2. ledd/ Firmavilkårenes pkt. 6.9, 2. ledd gjelder ikke.
- 3 Kaskoforsikringen omfatter ikke skade på den forsikrede bil som skyldes den fraktete bil med mindre skaden på hele vognsettet gir rett til erstatning iht. bilvilkårenes bestemmelser.
- 4 Skade under dette kundevalgte tilleggforsikringer alene er ikke bonusreducerende.
- 5 For øvrig gjelder bilvilkårene.

M40 BEGRENSET IDENTIFIKASJON

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen er utvidet med begrenset identifikasjon gjelder følgende;

Denne utvidede forsikring gjelder for både bil og tilhenger/tralle, men kun for registreringspliktige næringsdrivende.

1. Erstatning ytes til forsikringstaker selv om en "ansvarlig for bilen/arbeidsmaskinen" har voldt skaden under forhold som nevnt i vilkårene
 - Firmabil, pkt. 4.3, 4.4, 4.5, 5.1.1 og 5.1.3.
 - Storbil, pkt. 4.3, 4.4, 4.5, 5.1.1 og 5.1.3.
 - Arbeidsmaskin, pkt. 4.3, 4.4, 4.5, 5.1.1, 5.1.3, 5.1.4 og 5.1.5, 5.-7. ledd, 5.1.6
 alt etter hvilket vilkår som er gjort gjeldende for forsikringsavtalen.

Dette gjelder likevel ikke hvis "den ansvarlige" for bilen har mer enn 10 % eierinteresse i firmaet eller deltar i firmaets styre eller ledelse.

1. Disse bestemmelsene begrenser ikke selskapets rett til å kreve regress hos "den ansvarlige".

M45 GODSANSVAR

Hvis det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen er utvidet til å omfatte godsansvar gjelder følgende;

1. Forsikringen er utvidet til å omfatte sikredes rettslige ansvar som bileier eller fraktfører for skade på gods oppstått under lasting av kjøretøyet, videre under kjøring til avlastingsstedet og lossing, og følger av forsinket levering. Selskapets erstatningsplikt er likevel begrenset til det ansvar som følger av bestemmelsene i lov nr. 68/74 om vegfraktavtaler.

Forsikringen gjelder i det område hvor bilens bilansvarsforsikring gjelder.

2. Erstatningen er ved innenriks befordring begrenset til 17 XDR*) pr. kg. beskadiget eller tapt gods og ved internasjonal befordring 8,33 XDR pr. kilo beskadiget eller tapt gods (jf. lov nr. 68/74 om vegfraktavtaler § 32). Maksimalt erstattes henholdsvis 17 XDR og 8,33 XDR pr. lovlig kg. lasteevne, med mindre særskilt avtale er truffet med selskapet. I tillegg til dette erstattes bare frakt, tollavgifter og andre kostnader med befordring helt ut ved totaltap og forholdsvis ved delvis tap. Videre erstattes renter etter § 36 i den nevnte lov.

3. Ved hvert skadetilfelle gjelder en egenandel på kr. 15.000 hvis ikke annet er nevnt i forsikringsbeviset. Vilklårene for Firmabil pkt. 6.9, 2. ledd, Storbil/Tilhenger pkt. 7.9, 2. ledd, Arbeidsmaskin pkt. 7.9, 4. ledd gjelder ikke.
4. Forsikringen omfatter ikke ansvar for skade som skyldes at sikrede eller den som er ansvarlig for bilen har voldt skaden under påvirkning av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel.
5. Forsikringen omfatter ikke:
 - utvidet ansvar etter lov 68/74 om vegfrakttavtaler § 5 (fravikelse av lovens bestemmelse ved innenriks befordring) og §§ 33 og 35 (høyere beløp enn nevnt i dette kundevalgte tilleggforsikrings pkt. 2, samt særlig utleveringsadresse).
 - ansvar for skade på flyttegods
6. Hvis det ikke er truffet særskilt avtale med selskapet, omfatter forsikringen ikke ansvar for skade på levende dyr.
7. **SIKKERHETSFORSKRIFTER**
Følgene av ikke å overholde denne sikkerhetsforskrift fremgår av motorvilkårenes pkt. 5.1.
- 7.1 Fraktføreren har plikt til å undersøke at godset som skal befraktes er ubeskadiget og til stede, jf. lov nr. 68/74 om vegfrakttavtaler § 12.
8. Skade under denne kundevalgte tilleggforsikring alene er ikke bonusreducerende.
9. For øvrig gjelder bil-, arbeidsmaskin-/ tilhengervilkårene.

M90 PSYKOLOGISK FØRSTEHJELP

1. **Hvem forsikringen gjelder for:**
 - Sjåfør og medlemmer av deres faste husstand.
 - Dekningen gjelder både under arbeid og i fritid.
2. **Hva forsikringen omfatter**
Forsikringen dekker inntil 10 behandlings- timer for hver hendelse til psykologisk førstehjelp som skyldes psykiske reaksjoner etter en plutselig og uforutsett hendelse, som;
 - trafikkulykke, dødsfall i nærmeste familie i forbindelse med ulykke Med nærmeste familie menes ektefelle/ samboer, barn, foreldre, søsken, besteforeldre, oldeforeldre, barnebarn, oldebarn, svigerforeldre, svigerbarn, svogere, svogerinner
 - vold, overfall, ran, innbrudd
 - brann, eksplosjon
 Forsikringen omfatter også hjelp dersom man får psykiske reaksjoner etter kun å ha vært tilstede ved en hendelse.
Reisekostnader i forbindelse med behandling dekkes etter folketrygdens satser.
3. **Hvor forsikringen gjelder**
Forsikringen gjelder hendelser i hele verden, men ikke ved sammenhengende fritidsreiser utenfor Norden i mer enn 6 måneder.
4. **Unntak**
Dekningen omfatter ikke hendelser som skyldes;
 - kriminelle handlinger begått av forsikrede.
 - inntak av berusende eller bedøvende middel.
 - deltagelse i slagsmål
 - deltagelse i væpnede styrker eller annet bistandsarbeid utenfor Norge.
 - selvmordsforsøk.
 - problemer med samlivsforhold.
 - arbeid som utrykningssjåfør eller medhjelper på slike kjøretøy.
 - Reiseutgifter utenlands og hjemreisekostnader til Norge.

5. Skade og egenandel

Ved behov for behandling, meldes dette til fastlegen, som henviser til psykolog.

Konsultasjon utenfor Norge skal avtales med Ly Forsikring AS og dekkes kun mot originalkvittering, og etter folketrygdens satser.

Ran, overfall og voldtekt skal politianmeldes.

Psykologisk førstehjelp har ingen egenandel.

6. Generelt

For øvrig gjelder Selskapets Generelle vilkår.

Bistand i klagesaker

Hvis dere mener at det er gjort en feil fra selskapets side, og dette ikke avklares gjennom den ordinære saksbehandlingen, kan skriftlig klage gjøres til:

Finansklagenemnda
Pb. 53 Skøyen
0212 Oslo

Dere mister retten til å klage hvis klagen ikke er fremsatt overnevnte instans eller sak ikke er anlagt de alminnelige domstoler, innen seks måneder etter dere fikk skriftlig melding om avgjørelsen